

Sak 2014-08: Høringssaker

NR har for øyeblikket tre høringssaker til uttalelse:

- 1) Innstramminger i reglene om offentlige skattelister – frist 21. mars
- 2) Forslag om endringer i forskrift om støtte til audiovisuelle produksjoner – frist 1. april
- 3) Forslag om at opplysninger fra aksjonærregisteret som innsamles med hjemmel i ligningsloven skal være omfattet av taushetsplikt – frist 1. april.

I tillegg har sekretariatet – i tråd med styrets vedtak og etter epostutsendelse til styret – avgitt høringsuttalelse til forslag om endringer i forskriften for produksjonstilskudd (vedlegg 1).

Vedr 1)

Etter den bebudede innstrammingen i tilgangen til skattelister som de to regjeringspartiene lenge har varslet dersom de kom i posisjon, og også til dels etter at regjeringsskiftet var et faktum, er det med stor tilfredshet sekretariatet registrerer at de endringene som nå foreslås knapt vil ha betydning for de etablerte mediens journalistiske virksomhet. Det innebærer at etablerte journalistiske medier, som faller inn under rammene for virkeområdet til lov om redaksjonell fridom i media, fortsatt vil kunne motta fullstendige skattelister, lagre og bruke disse til journalistiske formål.

Den realitetsendringen departementet foreslår gjelder søk i de listene som legges ut på Skattedirektoratets sider, altså de listene som allmennheten har tilgang til og som ligger åpne for søk i ett år. Ved søk i disse listene må man registrere seg, og den enkelte skatteyter, vil – gjennom direktoratets hjemmesider – kunne innhente informasjon om hvem som har søkt på ens egne skattedata. En tilsvarende ordning er etablert for de tilfeller at opplysninger gis skriftlig til andre enn de som har en særlig rettslig interesse i å få slike opplysninger skriftlig.

Den eneste endringen som i realiteten berører mediene er at det på skattedirektoratets hjemmesider, fra neste skatteoppgjør, vil ligge en liste over de redaksjoner som har bestilt tilgang på de komplette skattelister. Sekretariatet anser det for å være helt uproblematisk.

Med dette utgangspunktet har sekretariatet formulert et utkast til høringsuttalelse (vedlegg 2)

Vedr 2)

Dette dreier seg om en støtteordning til audiovisuelle produksjoner – både drama og dokumentar. Midler tildeles – etter søknad av Norsk filminstitutt, over Kulturdepartementets budsjett, kapittel 334 – Film- og medieformål.

Sekretariatet oppfatter de forskriftsendringene som nå foreslås å være av mindre vesentlig betydning for de journalistiske rammebetingelsene knyttet til dokumentariske produksjoner. Det dreier seg i hovedsak om tilpasninger og justeringer, som for eksempel at ordningen gjøres teknologinøytral.

Sekretariatet mener på dette grunnlaget at NR kan avgi en kort høringsuttalelse, og at sekretariatet får fullmakt til å gjøre dette.

Vedr 3)

Dette forslaget er trolig en konsekvens av en klagesak fremmet av et medlem av Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg, journalist Vegard Venli i Kommunal Rapport. Venli har overfor Skatteetaten og Finansdepartementet hevdet at det ikke er hjemmel for å nekte innsyn i skatteetatens aksjonærregister, under henvisning til at opplysningene er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Nå har tilsynelatende direktorat og departement selv trukket den konklusjon at deres lovhenviisning er tvilsom. Resultatet er at man nå fremmer et forslag som uttrykkelig skal slå fast at dette er taushetsbelagt. Dette dreier seg altså om opplysninger som er offentlige i den enkelte virksomhets aksjebok – med hjemmel i aksjeloven. Forslaget til lovformulering lyder paradoksalt nok slik:

”Opplysninger som er gitt i medhold av denne bestemmelsen er omfattet av taushetsplikt selv om opplysningene er alminnelig tilgjengelige.”

Sekretariatet mener NR bør argumentere mot forslaget av flere grunner.

Forslag til vedtak: Høringsuttalelse til forslag om innstramming i offentliggjøring av skattelister avgis i tråd med sekretariatets utkast. Sekretariatet får fullmakt til å avgi høringsuttalelse til forslag om endring i forskrift for tilskudd til audiovisuelle produksjoner og forslag om endringer i ligningsloven vedr taushetsplikt for opplysninger fra aksjonærregisteret..

NORSK
REDAKTØRFORENING

Pb 624 Sentrum, 0106 Oslo – Tlf 22405050 – Faks 22405055 - E-post: post@nored.no – www.nored.no

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 10/5024 ME/M3 HHO:elt

Oslo, 13. januar 2014

Høring – forslag til endringer i produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier

Vi viser til høringsbrev av 2. desember 2013.

Konklusjon

Norsk Redaktørforening (NR) er skuffet over at Kulturdepartementet – i desember måned – legger frem et forslag til kutt i produksjonsstøtten som vil ha umiddelbare og til dels dramatiske konsekvenser for en rekke små og sårbare aviser. Vi mener derfor forslaget bør trekkes eller stilles i bero.

Generelt

Departementets forslag reiser to problemstillinger: hvordan virkemiddelapparatet skal innrettes, og hvordan endringer – hva enten det gjelder nivå eller innretning – skal utredes, vedtas og iverksettes.

NR er innforstått med at regjeringspartiene, forut for valget og i regjeringserklæringen, har varslet en gjennomgang av virkemiddelapparatet på mediesektoren. Det har vi heller ingenting i mot. Nesten alle bransjens rammevilkår er i endring; teknologi, brukermønstre, markeds-betingelser osv. Det er helt naturlig og nødvendig at også de statlige økonomiske virkemidlene blir gjenstand for en evaluering og vurdering. Knapt noen mener at disse rammevilkårene er hogd i stein. Etter vårt syn har da også regjeringen vist enkelte lovende tendenser til viktige reformer, for eksempel hva gjelder digital lavmoms og plattformnøytralisering av produksjonsstøtten.

Vi har samtidig tolket kulturministeren og regjeringen dit hen at man har tenkt å anlegge et langsiktig perspektiv på de endringer som måtte komme, i den forstand at endringer som kan gi dramatiske utslag for bransjen eller enkeltbedrifter skal utredes grundig, og at det skal lages overgangsordninger som gjør omstillinger mulige og håndterbare.

På NRs høstmøte 5. november sa kulturministeren blant annet at regjeringen ville legge vekt på ”gode og forutsigbare konkurransevilkår for norske mediebedrifter.” Riktignok understreket statsråden – hvilket allerede var kommunisert tydelig – at ”vi har en ambisjon om å se på omfanget og innretningen av støtten.” Terminologien indikerte imidlertid tydelig en viss grundighet i det forestående arbeidet: ”Vi vil også se på behovet for endringer i innretningen og utformingen av tilskuddsordningen som kan sikre at pengene går dit behovet er størst.”

Det forslaget departementet nå fremmer kan medføre at et trettitalls lokalaviser, tre måneder inn i budsjettåret, får endret de totale rammevilkårene for inneværende års drift på en for mange svært dramatisk måte. Det er dessverre det motsatte av forutsigbarhet.

Ønsket om treffsikkerhet

I følge høringsnotatet er det et mål for departementet å gjøre støtteordningen ”mer treffsikker”. Det har vi forståelse for. Samtidig vil vi minne om at det er fort gjort å feilvurdere denne treffsikkerheten. En oversikt over de 30 avisene som i dag har et opplag på mellom 4.000 og 6.000 og følgelig vil omfattes av departementets nedskjæringsforslag, viser svært varierende økonomiske resultater, også når dagens produksjonstilskudd er regnet inn. Men selv for de avisene som har overskudd, vil et kutt være dramatisk. Flere aviser har kort vei fra et lite overskudd til et tilsvarende underskudd, og mange av avisene er – selv med produksjonstilskudd – avhengig av finansinntekter for å få regnskapet til å gå opp. I en situasjon hvor det er behov for betydelige midler til omstilling i retning av digital distribusjon og innovasjon, og hvor de digitale inntektsmodellene er mildt sagt usikre, er det siste disse avisene trenger reduksjoner i sitt økonomiske handlingsrom, slik at man tvinges ned på vippepunktet mellom over- og underskudd.

Vi stiller oss på denne bakgrunn undrende til at departementet mener dette er et svært ”treffsikkert” tiltak. Å hente inn 13 millioner kroner i tilskudd, ved å ramme hele 30 til dels svært sårbare aviser, kan kun kalles treffsikkert dersom målet er å skadeskyte.

Konsekvenser for journalistikken

Norske mediehus og redaksjoner har så langt gjennomgående taklet de store bransjeendringene offensivt, og uten å gå på akkord med redaksjonelle og journalistiske ambisjoner. Det er samtidig åpenbart at det går en grense for hvor langt de redaksjonelle ressurser kan presses uten at dette i bredde eller dybde vil ramme også den journalistiske kvaliteten. Dersom kulturdepartementet og regjeringen har som ambisjon og ønske å heve kvaliteten på norsk journalistikk og norske medier, så er det å spare 13 millioner kroner ved å ramme 30 viktige lokale nyhets- og debattarenaer etter vårt syn en noe merkelig tilnærming.

Norske lokalaviser, og norske redaksjoner generelt, jobber under høytrykk for å kunne omstille seg til digital publisering, for å kunne ta vare på de beste kjennetegnene ved den tradisjonelle journalistikken også i en digital verden, og ikke minst for å kunne utvikle nye journalistiske sjangre og formater som de digitale plattformene åpner for. Slike omstillingsfaser er imidlertid krevende, både faglig, organisatorisk og økonomisk. Vi mener det er en reell frykt for at departementets forslag – dersom det skulle gjennomføres – vil gjøre det enda vanskeligere for de avisene som rammes å klare omstillingen til bærekraftige journalistiske og kommersielle formidlings- og distribusjonsformer.

Avgrensninger

Det er forståelig at departementet til en viss grad ønsker visse avgrensninger med hensyn til hvilke mediehus innenfor ulike kategorier som kan motta støtte. Det er likevel et spørsmål om departementet ikke nå er i ferd med overdimensjonere disse virkemidlene. Det er allerede en rekke begrensninger på hvilke aviser som kan motta støtte (grense for overskudd på to millioner kroner, ikke mer driftsstøtte enn brukerbetalingsinntekter, ikke mer tilskudd enn 40 prosent av driftskostnadene osv.) Disse virkemidlene alene sørger i stor grad for å oppfylle de målene som departementet mener å oppnå med nok en avgrensning, nemlig ut fra rene opplagstall.

Når departementet i tillegg ønsker å innføre et fast nominelt tak på 40 millioner kroner, mener vi det er både unødvendig ut fra departementets uttrykte formål, og uheldig ut fra det faktum at det hindrer vekst i de to av de avisene som er mest avhengige av produksjonsstøtten, og som samtidig er to av de mest markante meningsbærende premissleverandørene i det norske mediebildet.

Oppsummert

- Departementets forslag endrer rammevilkårene for 30 aviser midt i budsjettåret.
- Mange av disse avisene er i en svært sårbar situasjon, selv mange av dem som isolert sett driver med et lite overskudd
- Forslaget vil gi minimale besparelser og maksimal utrygghet for et stort antall aviser.
- Journalistisk kvalitet vil rammes i en periode med stor omstilling.
- De målene departementet ønsker å oppnå er allerede oppnådd gjennom andre avgrensninger.

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

generalsekretær

NORSK
REDAKTØRFORENING

Pb 624 Sentrum, 0106 Oslo – Tlf 22405050 – Faks 22405055 - E-post: post@nored.no – www.nored.no

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref.: 13/4660 SL

Oslo, xx. februar 2014

Høring – forslag til innstramminger i reglene om offentlige skattelister

Vi viser til høringsbrev av 24. januar 2014.

Konklusjon

Norsk Redaktørforening (NR) har i hovedsak ingen vesentlige innvendinger til det forslaget som Finansdepartementet fremmer.

Pressens tilgang til elektronisk kopi av skattelistene

NR er tilfreds med at departementet foreslår å fortsette ordningen med utlevering av komplette skattelister til etablerte nyhetsmedier for journalistisk bruk. De nevnte listene er et viktig arbeidsredskap for mange nyhetsredaksjoner, ikke bare i forbindelse med at skattelistene offentliggjøres, men ikke minst i forbindelse med løpende journalistisk arbeid og prosjekter. Tilgang til de komplette listene gir også bedre muligheter for å undersøke mer overgripende endringer og trender hva gjelder inntekt, skatt og formue i den norske befolkning. Siden 2011 har norske redaksjoner fått disse listene utlevert på den forutsetning at man ikke skulle publisere hele eller deler av listene i elektronisk søkbar form på nettet. I likhet med Finansdepartementet sitter vi med det klare inntrykk at dette er vilkår som respekteres av de redaksjoner som inngår avtaler med direktoratet om kjøp av listene. NR har hvert år siden den nye ordningen ble innført i 2011 hatt møter med Skattedirektoratet, for å diskutere erfaringer fra siste år, samt praktiske ordninger for neste skatteoppgjør. Dette samarbeidet har etter vårt syn fungert godt.

Tilgjengeliggjøring av opplysninger om hvem som har søkt i skattelistene

NR stiller seg i utgangspunktet noe undrende til dette forslaget, i og med at det bryter med en lang tradisjon om at det å sjekke opplysninger fra den offentlige skattelisten var noe man kunne gjøre uten å måtte registrere seg eller oppgi bestemte data. For enkelte journalister (frilansere) og noen av de minste redaksjonene vil dette også kunne ha en prinsipiell side, i og med at det etter hvert er en merkbar kostnad knyttet til å få tilgang til de komplette listene. Vi nøyter oss med å påpeke dette, men går ikke dypere inn i problemstillingen, i og med at den strengt bare i svært begrenset grad vil berøre mediernes og journalistikkens rammevilkår hva

gjelder bruk av opplysninger fra skattelistede – i det minste for de redaksjonene som velger på kjøpe tilgang på de komplette skattelistede.

Publisering av informasjon om hvilke medier som har tilgang til skattelistede

Som departementet selv påpeker må det etter gjeldende ordning kreves aktivt innsyn for å få tilgang til hvilke medier som har kjøpt tilgang til de komplette skattelistede. Når departementet nå ønsker å endre dette, ved at det legges ut opplysninger om dette på Skattedirektoratets hjemmesider, har Norsk Redaktørforening selvsagt ingenting i mot det. Vi støtter departementets syn om en slik omlegging av praksis heller ikke krever lovendring.

Oppsummert

- NR er tilfreds med at ordningen med utlevering av skattelister til mediene vil fortsette.
- NR er skeptiske til forslaget om innsyn i opplysninger om hvem som har søkt i listene.
- Vi har ingen innvendinger til at opplysninger om hvilke medier som har kjøpt tilgang til de komplette listene gjøres tilgjengelig på Skattedirektoratets hjemmesider.

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening